

Kniha Sofonjáš

Z Wikipedie, otevřené encyklopedie

Kniha Sofonjáš (hebrejsky ספר צפניה, *Sefer Cefanja*) či také **Kniha proroka Sofonjáše** je jednou z prorockých knih Starého zákona, řazená mezi 12 malých proroků mezi proroky Abakuka a Agea.

Výroky, které jsou v ní obsažené, se datují do posledních 20 let před Jóšijášovou náboženskou a politickou reformou (622 př. n. l.) kterou zřejmě nastartovaly.

Hlavní témata knihy

Po prorocích působících kolem r. 700 př. Kr. (Izajáš, Micheáš) nastává údobí (60—70 let), kdy se zdá, že se Hospodin odmlčel. V době krále Menašeho (687-642; sr 2Kr 21,1-9 23,26 **Jr** 15,4) se rozbujela modloslužba. Hospodin sice mluvil i tehdy, ale proroci byli pronásledováni. Nedochovalo se žádné proroctví, jež by se dalo zařadit do této doby (sr však 2K.r 21,10-15). Po Menaševovi vládl krátce jeho syn Amón, který šel ve šlépějích otcových (2Kr 21,19-23). Po něm nastupuje *mladičkový Jóšijáš*, za něhož vystupuje prorok Sofonjáš.

Podle nadpisu (1,1) a obsahu můžeme zařadit slova proroctví do doby kolem 630 př. Kr., tedy do doby před reformací Jóšijášovou. Sofonjáš svou zvěstí *o Božím soudu* připravil podmínky pro obnovu a očistu Božího lidu. Je dokonce pravděpodobné, že svým vystoupením způsobil královo obrácení. Důrazem na den Hospodinův a výzvou k pokoře se řadí po bok Ámose, Izajáše a Micheáše a stojí v linii velkých proroků

Sofonjáš vede svou kritiku především proti vyšší a vládnoucí vrstvě, která přejala cizí kultury (amonitské, moabské a další). Z kritiky nejsou vyňati ani soudci, (kultovní) proroci či kněží. Současně se objevuje kritika politické orientace na Asýrii v době Jóšijášova mládí. Oproti synkretistickému kultu a bezpráví v zemi staví Sofonjáš do popředí podobný program, jaký lze nalézt např. v Mich 6,8: Víra, věrnost, spravedlnost a pokora před Bohem. Podobně jako Ámos hovoří Sofonjáš o „dni Hospodinově“, který se však nebude týkat jen Izraele, ale všech národů, a který bude dnem zničení všeho Božího stvoření.

Struktura knihy

1,2 – 2,3

Prorok Sofonjáš reaguje na neútěšnou situaci v Judsku, která se – podobně jako za proroků Ámose, Ozeáša či Micheáša – vyznačovala bezprávím, útiskem a modloslužbou (tj. náboženským synkretismem). Sofonjášovou odpovědí na situaci je radikální odsouzení judského národa a hrozba trestu.

2 Sklidím z povrchu země úplně všechno, je výrok Hospodinův.

3 Sklidím lidi i dobytek, sklidím nebeské ptactvo i mořské ryby, pohoršení spolu se svěvolníky. Vyhladím člověka z povrchu země, je výrok Hospodinův.

V té době prohledám Jeruzalém se svítilnami, ztrestám muže, kteří jsou jako zkyslé víno nad svým kalem

2,3 Hledejte Hospodina, všichni pokorní země, kdo jednáte podle jeho práva. Hledejte spravedlnost, hledejte pokoru, snad se skryjete v den Hospodinova hněvu.

2,4 – 15

Výroky proti okolním národům pocházejí z proměnlivé politické situace za doby novobabylonské říše a z počátku perské hegemonie. Podobnost mezi těmito výroky a výroky, které se nacházejí v knize Nahum dávají tušit, že jejich autorem byl chrámový prorok, a to i přesto, že v 3,1-7 odsuzuje Jeruzalém spolu s Ninive.

2,5 Běda vám, obyvatelé Přímoří, pronárode Kerét'anů! Slovo Hospodinovo je proti vám. Kenaane, země pelištejská, vyhubím tě do posledního obyvatele.

3,1 – 8

Následují další výroky proti Jeruzalému a okolním národům.

3,1 Běda městu, které hubí, vzpurnému a potřísněnému! 2 Poslouchat nechce, napomenutí nepřijímá, nedoufá v Hospodina, nepřibližuje se k svému Bohu.

4 jeho proroci jsou chvastouni, muži věrolomní; jeho kněží znesvěcují, co je svaté, znásilňují zákon.

3,9 – 10

Sofonjáš předpovídá obrácení všech národů k Bohu Izraele.

Tehdy očistím rty každého lidu a všichni budou vzývat Hospodinovo jméno a sloužit mu společnou paží

3,11 – 20

Tento závěrečný celek obsahuje dva bloky (11-13; 14-20) pojednávající o znovuoobnovení a očistění Izraele.

V onen den se už nemusíš stydět za žádné své skutky, jimiž ses proti mně vzepřelo. Tehdy z tvého středu odstraním tvé pyšné rozjařence a nepřipustím, aby ses opět začalo povyšovat na mé svaté hoře.

12 Uprostřed tebe zanechám utištěný a nuzný lid, který se uteče k Hospodinovu jménu.

13 Pozůstatek Izraele se již nebude dopouštět bezpráví a mluvit lživě, v jejich ústech se nenajde jazyk lstivý. Budou se pást a odpočívat a nikdo je nevyplaší.

14 Zaplesej, sijónská dcero, zahlahol, Izraeli! Raduj se a jásej z celého srdce, dcero jeruzalémská!

15 Rozsudek nad tebou Hospodin zrušil, zbavil tě nepřítele. Král Izraele, Hospodin, je uprostřed tebe, neboj se už zlého!

16 V onen den bude Jeruzalému řečeno: „Neboj se, Sijóne, nechť tvé ruce neochabnou!

17 Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe, bohatýr, který zachraňuje, raduje se z tebe a veselí, láskou umlká a opět nad tebou jása a plesá.“

18 Posbírám ty, kdo jsou zarmouceni, odloučení od slavnosti, neboť jsou z tebe; břemeno potupy na nich leží.

19 Hle, já si to v onen čas vyřídím se všemi, kdo tě pokořují, zachráním chromou, shromáždím zapuzenou, dám jim chválu a jméno všude v zemi jejich hanby.

20 V onen čas vás přivedu, v ten čas vás shromáždím, dám vám jméno a chválu mezi všemi národy země, až změním váš úděl před vašimi zraky, praví Hospodin.